

Cauza C-836/19**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

18 noiembrie 2019

Instanța de trimitere:

Verwaltungsgericht Gera (Germania)

Data deciziei de trimitere:

14 noiembrie 2019

Reclamantă:

Toropet Ltd.

Pârât:

Landkreis Greiz

Obiectul litigiului principal

Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 - Normele sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman - Articolul 10 - Material de categoria 3 - Eliminarea ulterioară a condițiilor de clasificare - Deteriorare sau descompunere - Consecințe juridice - Articolul 9 - Material de categoria 2 - Produse de origine animală care au fost declarate improprii alimentației umane din cauza prezenței corpurilor străine în aceste produse - Condiție nescrisă ca materialul să fie prelucrat și destinat utilizării ca furaje

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 10 litera (a) din Regulamentul nr. 1069/2009 trebuie interpretat în sensul că clasificarea inițială ca material de categoria 3 nu mai poate fi păstrată în cazul în care, ca urmare a descompunerii și a deteriorării, materialul își pierde calitatea de a fi adecvat pentru consumul uman?
- 2) Articolul 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009 trebuie interpretat în sensul că, în ceea ce privește produsele de origine animală sau alimentele care conțin produse de origine animală, clasificarea inițială ca material de categoria 3 nu mai poate fi păstrată în cazul în care, în urma unor procese ulterioare de descompunere sau de deteriorare, materialul prezintă un risc pentru sănătatea publică sau animală?
- 3) Dispoziția prevăzută la articolul 9 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009 trebuie interpretată în mod restrictiv în sensul că materialul amestecat cu corpuri străine, cum este rumegușul, trebuie să fie clasificat ca material de categoria 2 numai în cazul în care materialul urmează să fie prelucrat și este destinat utilizării ca furaje?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 (Regulamentul privind subprodusele de origine animală) (JO 2009, L 300, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 1385/2013 al Consiliului din 17 decembrie 2013 (JO 2013, L 354, p. 86), în special articolul 10 literele (a) și (f), articolul 9 litera (d), precum și articolul 8 litera (a) punctele (i) și (v), articolul 9 literele (g) și (h), articolul 10 literele (b), (c), (d), (e), (g), (h) și (p), articolul 14 literele (a), (b) și (d), articolele 23, 33, 34 și 36

Dispozițiile naționale invocate

Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Legea privind eliminarea subproduselor de origine animală, denumită în continuare „TierNebG”) din 25 ianuarie 2004 (BGBl. I, p. 82), astfel cum a fost modificată prin Legea din 4 august 2016 (BGBl. I, p. 1966) - articolele 1, 3 și 12;

Thüringer Ausführungsgesetz zum Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Legea de aplicare a Legii privind eliminarea subproduselor de origine animală din landul Thüringen, denumită în continuare „ThürTierNebG”) din 10 iunie 2005 (Thür GVBl. 2005, 224) - articolele 2 și 3;

Thüringer Verordnung über die Einzugsbereiche nach dem Tierische Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz (Regulamentul landului Thüringen privind zonele deservite în conformitate cu Legea privind eliminarea subproduselor de origine animală, denumit în continuare „TierNebEinzBVO”) din 11 octombrie 2005 (Thür GVBl. 2005, p. 355) - articolul 1;

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Reclamanta prelucrează și comercializează subproduse de origine animală. Clienții sunt, în special, producători de hrană pentru animale, operatori ai unor instalații de prelucrare a grăsimii animale și ai unor instalații de biogaz.
- 2 Potrivit constatărilor instanței de trimitere, materialul în discuție în litigiul principal era intrat în putrefacție și prezenta mucegai, respectiv corpuri străine (fragmente de pereți sau de tencuială, rumeguș). Recipientele în cauză au fost identificate în cadrul unui control efectuat de pârât, autoritatea regională competentă, la sediile reclamantei.
- 3 Pârâtul a clasificat materialele în categoria 2. Dat fiind că reclamanta este înregistrată numai ca unitate intermediară de prelucrare a materialelor din categoria 3, pârâtul a dispus eliminarea materialului incriminat, pe care a efectuat-o el însuși, pentru diferite motive, printre care lipsa unui spațiu refrigerat separat pentru stocarea intermediară. Reclamanta a fost obligată la plata unor taxe și cheltuieli.
- 4 Obiectul litigiului principal este decizia prin care pârâtul a confirmat ordinul de eliminare a materialelor incriminate. Revine instanței de trimitere sarcina de a stabili dacă acest act administrativ este nelegal și încalcă drepturile reclamantei. Aceasta trebuie să examineze în special aspectul dacă pârâtul a clasificat în mod neîntemeiat în categoria 2 materialul incriminat.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal

- 5 Potrivit reclamantei, descompunerea, deteriorarea sau chiar prezența unor corpuri străine nu determină în mod automat retrogradarea în categoria 2.
- 6 Din articolul 14 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009 ar reieși că, în principiu, materialul descompus sau deteriorat ar putea fi încă recuperat în conformitate cu articolul 14 literele (a) și (b) din Regulamentul nr. 1069/2009. Un astfel de material nu ar trebui să fie în mod necesar „eliminat”. Prin obiectul său de reglementare, articolul 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009 ar viza numai riscul semnificativ al unor epizootii. Ținând seama de acest risc, riscul alterării cărnii prin putrefacție sau mucegai ar fi inofensiv. Contaminările în masă ar fi excluse. Expoși unor eventuale riscuri pentru sănătate ca urmare a mucegaiului ar fi cel mult oamenii care sunt deja bolnavi sau alergici.

- 7 Siguranța alimentară nu ar fi relevantă, întrucât materialul din categoria 3 nu ar fi destinat alimentației umane. Aparent, consumul materialelor din categoria 3 menționate la articolul 10 litera (h) din Regulamentul nr. 1069/2009 ar determina riscuri pentru sănătate. Totodată, aceste materiale ar fi clasificate în categoria 3. De asemenea, se poate presupune în mod normal că deșeurile de catering [articolul 10 litera (p) din Regulamentul nr. 1069/2009] conțin mușci, produse alterate și bacterii care provoacă putrefacția, fără ca acest lucru să fie contrar calificării drept material din categoria 3.
- 8 Prin urmare, chiar în cazul unei contaminări a materialului din categoria 3 cu material din categoria 2, nu ar fi existat niciun pericol pentru om și pentru animale. Interesul vecinătății de a avea un aer respirabil nu ar întemeia un risc în sensul dispoziției, de natură să justifice o eliminare.
- 9 Nici prezența oricărui corp străin nu ar determina clasificarea drept material din categoria 2, în măsura în care o separare mecanică simplă este posibilă. Una dintre atribuțiile tipice ale acesteia ar fi tocmai eliminarea corpurilor străine (precum ar fi ambalajele pentru cârnați, inelele de nas și crotaliile).
- 10 În opinia părâtului, prezența unui material inițial din categoria 3 determină existența în prezent a unui material din categoria 2.
- 11 Regulamentul nr. 1069/2009 nu s-ar limita doar la riscurile care au un potențial de pericol similar epidemiilor. Potrivit articolului 10 litera (f) din acest regulament, o clasificare ca material din categoria 3 nu mai este posibilă atunci când există un risc pentru sănătatea umană și pentru sănătatea animală. Ar trebui să fie exclusă posibilitatea ca un astfel de material să ajungă în lanțul alimentar uman sau animal. Acest lucru ar fi util, având în vedere multiplicarea pronunțată a germenilor care este asociată cu deteriorarea și cu descompunerea (agenți de alterare, germeni nocivi pentru sănătate, toxine). Dacă, în conformitate cu articolul 10 litera (p) din Regulamentul nr. 1069/2009, sunt de asemenea clasificate în categoria 3 deșeurile de catering (care nu provin din mijloace de transport internațional), acest lucru nu dispensează de obligația de a aprecia acest material în comparație cu materialul prevăzut la articolul 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009. Modificările efective și riscurile asociate acestora ar trebui să fie luate în considerare în raport cu destinația de utilizare actuală. Faptul că legiuitorul a redactat textul la timpul prezent ar pleda de asemenea în favoarea acestei teze.
- 12 În ceea ce privește corpurile străine, părâtul pleacă de asemenea de la premisa potrivit căreia prezența unor corpuri străine care ar putea fi separate mecanic în mod simplu de rest nu ar determina o clasificare în categoria 2. Or, nu aceasta este situația atunci când, precum în speță, materialul este contaminat cu resturi de tencuială și de zid de diferite dimensiuni, respectiv cu mici resturi de lemn și cu elemente din plastic care au fost în mod evident tocate.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

Prima și a doua întrebare

- 13 În speță, se pune problema dacă un material care, inițial, era adecvat alimentației umane [articolul 10 litera (a) din Regulamentul nr. 1069/2009], respectiv nu prezenta riscuri pentru sănătatea publică sau animală [articolul 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009] trebuie, ca urmare a putrefacției sau a mucegaiului, să nu mai fie încadrat în categoria 3, ci într-o categorie inferioară. Dacă materialul în discuție nu este nici material de categoria 3 și nici material de categoria 1, atunci subprodusele de origine animală trebuie încadrate în categoria 2 [articolul 9 litera (h) din Regulamentul nr. 1069/2009].
- 14 Materialul în discuție în speță era preponderent unul prevăzut la articolul 10 litera (a) sau (f) din Regulamentul nr. 1069/2009.
- 15 Regimul prevăzut la articolul 10 litera (a) din Regulamentul nr. 1069/2009 pornește de la premisa conform căreia carcasele și părțile de animale sacrificate sunt adecvate alimentației umane, dar nu sunt destinate alimentației umane din motive comerciale. Noțiunea caracterului adecvat pentru alimentația umană nu se raportează în mod expres la noțiunea de risc, ci este stabilită în cadrul inspecției cărnii. În cazul în care materialul este adecvat pentru consumul uman, nu există nicio îndoială că acest material nu prezintă riscuri pentru sănătatea umană și animală. În schimb, dacă materialul a fost evaluat ca fiind neadecvat pentru consumul uman, atunci acesta nu trebuie să fi prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor, astfel cum indică articolul 10 litera (b) din Regulamentul nr. 1069/2009, pentru a fi clasificat ca material de categoria 3.
- 16 Materiale în conformitate cu articolul 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009 sunt produsele de origine animală sau alimentele care conțin produse de origine animală, care nu mai sunt destinate consumului uman din motive comerciale sau din cauza unor probleme de fabricație sau defecte de ambalare sau a altor defecte din care nu poate apărea niciun risc pentru sănătatea publică sau animală.
- 17 Ca urmare a descompunerii, alterării și mucegăirii materialelor din categoria 3, apar toxine care conduc, în principiu, la dispariția caracterului adecvat pentru alimentația umană, constituind un risc pentru sănătatea umană și animală. Problema care se ridică este dacă aceste modificări dau naștere unei clasificări care diferă de clasificarea anterioară.
- 18 Atât în cazul regimului prevăzut la articolul 10 litera (a), cât și în cazul regimului prevăzut la articolul 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009, modul de redactare ca atare nu trimite la boli transmisibile sau cu un potențial de pericolitate similar epidemiilor. O astfel de limitare nu reiese din considerentele Regulamentului nr. 1069/2009. Este adevărat că - astfel cum reiese din considerentul (1) al acestui regulament - izbucnirea febrei aftoase și răspândirea encefalopatiilor spongiforme transmisibile, cum este encefalopatia spongiformă

bovină (ESB), au constituit motive pentru adoptarea acestui regulament. În același timp, legiuitorul a avut de asemenea în vedere prezența unor dioxine în furaje și, prin urmare, a unor compuși chimici care prezintă riscuri pentru sănătatea umană și animală. Obiectivul principal urmărit de regulament este controlul riscurilor pentru sănătatea publică și cea animală și protecția siguranței lanțului alimentar și furajer [a se vedea în acest sens articolul 1 din Regulamentul nr. 1069/2009, precum și considerentul (11) al acestuia]. Astfel, pericolozitatea nu se limitează la sănătatea umană. În același timp, prin regimul prevăzut la articolul 14 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009, legiuitorul subliniază că descompunerea sau deteriorarea determină riscuri pentru sănătatea publică sau animală. Pe de altă parte, legiuitorul utilizează - la articolul 8 și următoarele din Regulamentul nr. 1069/2009 - formulări foarte variate cum ar fi „animale suspecte de infecție cu EST” [articolul 8 litera (a) punctul (i) din Regulamentul nr. 1069/2009], [animale] „suspectate ca fiind infectate cu o boală transmisibilă oamenilor sau animalelor” [articolul 8 litera (a) punctul (v) din Regulamentul nr. 1069/2009] sau „risc inacceptabil pentru sănătatea publică sau animală” [articolul 14 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009], ceea ce permite să se concluzioneze că nu sunt necesare condiții suplimentare pentru a considera că există „pur și simplu” un risc pentru sănătate în sensul articolului 10 litera (f) din Regulamentul nr. 1069/2009.

- 19 De asemenea, articolul 9 litera (g) din Regulamentul nr. 1069/2009 precizează că o modificare a materialului ulterioară sacrificării animalului și inspecției cărnii poate determina încadrarea într-o altă categorie. Totuși, în speță, împrejurarea respectivă este indicată în mod explicit.
- 20 În special, în speță nu prezintă importanță faptul că acest material nu mai este destinat consumului uman, întrucât, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1069/2009, acesta se aplică oricum numai în ceea ce privește subprodusele de origine animală și pentru produsele derivate care sunt excluse de la consumul uman și produsele care, ca urmare a unei decizii luate de un operator, care este ireversibilă, sunt destinate altor scopuri decât consumului uman. În același timp, în scopul clasificării în categoria 3, cu alte cuvinte în categoria materialelor al căror risc este scăzut, legiuitorul a constituit grupuri de risc și s-a referit, în parte, la existența caracterului adecvat pentru consumul uman, respectiv la inexistența unor riscuri pentru sănătatea umană și animală. În ceea ce privește alte materiale, acesta nu a impus o analiză specială a riscurilor, întrucât, potrivit aprecierii legiuitorului, acestea din urmă nu prezintă decât un risc minim [articolul 10 litera (e) din Regulamentul nr. 1069/2009]. Este probabil că alte materiale nu au prezentat niciun semn al unei boli transmisibile oamenilor sau animalelor [articolul 10 litera (b) punctul (i), litera (c), litera (d) și litera (h) din Regulamentul nr. 1069/2009].
- 21 În măsura în care utilizarea timpului prezent de către legiuitor [articolul 10 literele (a), (f) și (g) din Regulamentul nr. 1069/2009] este utilizată drept argument care urmărește să demonstreze că aceste materiale nu pot fi clasificate decât în categoria 3, astfel cum indică condițiile reglementate pentru această categorie (și anume, caracterul adecvat pentru consumul uman, respectiv absența unor riscuri

pentru sănătatea umană și animală), nu este clar motivul pentru care anumite alte categorii prevăzute la articolul 10 din Regulamentul nr. 1069/2009 nu sunt supuse unor astfel de restricții. În special, nu este clar faptul că utilizarea perfectului compo la articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1069/2009 ar conduce la o concluzie diferită. Nu este stabilit motivul pentru care deteriorarea ulterioară sau descompunerea ulterioară a unui material clasificat ca fiind neadecvat pentru consumul uman în conformitate cu articolul 10 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 1069/2009, care însă nu a prezentat semne de boli transmisibile în cadrul inspecției carnii, ar trebui să facă obiectul unui tratament diferit de cel prevăzut la articolul 10 litera (a) din Regulamentul nr. 1069/2009. În sfârșit, materialul în discuție nu pare să fie unul potențial mai puțin periculos.

- 22 Cu toate acestea, articolul 14 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009 pledează împotriva unei modificări ulterioare, ca urmare a descompunerii și putrefacției, a clasificării inițiale într-o categorie de risc. Conform acestei reglementări, materialul din categoria 3 poate fi prelucrat, printre altele, pentru fabricarea furajelor și a hranei pentru animale, cu excepția cazului în care materialul de categoria 3 s-a schimbat prin descompunere sau deteriorare astfel încât să prezinte un risc inacceptabil pentru sănătatea publică sau animală, prin intermediul produsului în cauză. S-ar putea deduce din reglementare că, în orice caz, descompunerea și deteriorarea nu afectează în principiu clasificarea materialelor în categoria 3, fiind necesar să se impună restricții numai în cadrul utilizării. Numai în ipoteza în care descompunerea și deteriorarea au atins deja un nivel la care produsul afectat de acestea prezintă un risc inacceptabil pentru sănătatea umană și animală, acest material nu poate fi în principiu utilizat, în temeiul articolului 14 litera (d), pentru fabricarea furajelor și a hranei pentru animale sau pentru fabricarea îngrășămintelor organice sau a amelioratorilor de sol. Deși, în acest caz, utilizarea menționată la articolul 14 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009 este exclusă, rămâne posibilitatea ca materialul să fie eliminat prin incinerare, ca deșeu [articolul 14 litera (a) din Regulamentul nr. 1069/2009], eliminat sau recuperat prin co-incinerare, în cazul în care materialul este un deșeu [articolul 14 litera (b) din Regulamentul nr. 1069/2009] sau eliminat într-o rampă de gunoi autorizată, în urma prelucrării [articolul 14 litera (c) din Regulamentul nr. 1069/2009].
- 23 Desigur, s-ar putea ca regimul prevăzut la articolul 14 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009 să se refere doar la materialul pe care legiuitorul l-a încadrat în categoria 3, fără a menționa în mod expres că nu trebuie să prezinte riscuri pentru sănătatea umană sau animală, respectiv că trebuie să fie adecvat pentru consumul uman. Cu toate acestea, nu reiese în mod clar motivul pentru care subprodusele de origine animală provenite din fabricarea produselor destinate consumului uman în conformitate cu articolul 10 litera (e) din Regulamentul nr. 1069/2009, în cazul în care sunt afectate de putrefacție sau descompunere, ar trebui să fie supuse unui criteriu diferit față de carcasele de animale sacrificate, care erau inițial adecvate alimentației umane sau alimentelor deja prelucrate în vederea consumului uman.

Întrebarea 3

- 24 Materialele care au fost declarate improprii alimentației umane din cauza prezenței corpurilor străine trebuie clasificate în categoria 2 în conformitate cu articolul 9 litera (d) din Regulamentul nr. 1069/2009.
- 25 Cu toate acestea, din cuprinsul punctului 3 din secțiunea 4 a capitolului I din anexa IV la Regulamentul (UE) nr. 142/2011 al Comisiei din 25 februarie 2011 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de punere în aplicare a Directivei 97/78/CE a Consiliului în ceea ce privește anumite probe și produse care sunt scutite de la controalele sanitar-veterinare la frontieră în conformitate cu directiva menționată (JO 2011, L 54, p. 1) rezultă că nu orice prezență a unor corpuri străine, cum ar fi materialele de ambalaj sau bucățile de metal, are drept consecință necesitatea clasificării materialului drept material de categoria 2. Reglementarea impune mai curând ca instalațiile de prelucrare a materialelor de categoria 3 să fie prevăzute cu o instalație de verificare a prezenței corpurilor străine în subprodusele de origine animală sau produsele derivate, dacă acestea prelucrează materiale destinate utilizării ca furaje. Astfel de corpuri străine trebuie să fie îndepărtate înainte sau în cursul prelucrării. O astfel de reglementare este deja cuprinsă în Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire a normelor sanitare privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman (JO 2002, L 273, p. 1). Cu toate acestea, limitarea „destinate hrănirii animalelor” este de natură să indice că nu pentru orice scop de utilizare este relevantă prezența corpurilor străine. În special în ceea ce privește posibilitatea incinerării ca deșeu sau fabricarea de biomotorină, nu rezultă în mod clar măsura în care este impusă prevenirea riscurilor.